

# A szlovének tárgyi emlékei Szengotthárdon

Pável Ágoston Múzeum

Szentgotthárdon a Hunyadi út 6. szám alatti úgynevezett „Stájer ház” épületének átalakításával (mely egykor a Kaszagyár osztrák munkásainak szállása volt) 1983. április 29-én nyílt meg a Helytörténeti és Nemzetiségi Múzeum. Létesítéséről 1982 szeptemberében született döntés, a település alapításának 800. évfordulója és a városi rangra emelése kapcsán.

A múzeum létrehozásának gondolata a szlovén nemzetiségű Gáspár Károly nyugalmazott általános iskolai igazgatótól származik, aki még életében felajánlotta gyűjteményét egy Szentgotthárdon létesítendő múzeum számára. 1982-ben bekövetkezett halálakor özvegye és családja a közel 600 tárgyból álló gyűjteményből 461-et átadott a leendő múzeum számára. Ezek többsége (242 db) kerámia volt. A többi a lenfeldolgozás szerszámai, illetve konyhai eszközök és lakóház berendezések tették ki. A tárgyakat Gáspár Károly és felesége 1975-76-ban gyűjtötte össze a Szentgotthárd környéki szlovén falvakban.

A szentgotthárdi múzeum épületének átalakítását 1982-83-ban, az akkori városi tanács végezte, a gyűjtemények feldolgozását és a kiállítások megrendezését a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága vállalta.

Kétszer két éven át (1984-1986 és 1989-1991 között) dolgozott a múzeumban Hirnök Katalin szakonyfalui származású szlovén nemzetiségű néprajzkutató, aki Ljubljánban szerzett diplomát, magiszteri és doktori tudományos fokozatot. 1991-ben házasságkötése miatt vált meg az intézménytől. A múzeum azóta helyben dolgozó szakalkalmazott nélkül működik. Irányítását Kozár Mária megbízott múzeumvezető a Savaria Múzeum Néprajzi Osztályáról látja el. A múzeum nyitva tartását és üzemeltetését – szlovén nemzetiségű – nyugdíjas teremőrök végzik, akik egyben a Szlovéniából érkező csoportok tárlatvezetői is.

A vidék szülőlténeke és kutatójának, Pável Ágostonnak a nevét 1986-ban – születésének 100. évfordulóján – vette fel a múzeum. A Pável Ágoston Múzeum ugyanis Magyarország egyetlen szlovén múzeuma.

A múzeum épületében három állandó kiállítás található: „Délnyugat-Dunántúl fazekassága” és „A Szentgotthárd környéki szlovének” című néprajzi, történeti-néprajzi kiállítás, valamint „A szentgotthárdi sírlelet” című régészeti kiállítás. A másik terem időszakos kiállításoknak ad helyet. Ezek megrendezését a Magyarországi Szlovének Szövetsége és az Országos Szlovén Önkormányzat is támogatja anyagilag.

Az elmúlt tizenhét év alatt közel húsz időszakos kiállítást rendeztünk. A múzeum gyűjteményéből ren-



Pável Ágoston Múzeum, Szentgotthárd

dezett kiállítások eljutottak Magyarországon más településeire és Szlovéniába is.

Ez a gyűjtemény az átadás óta csak szerény mértékben gyarapodott, mivel az alagsorban kialakított raktár megtelt, s a rendelkezésre álló anyagi eszközök is igen szerények.

Fennállásának 15. évfordulója alkalmából a múzeum épületének korszerűsítését a szentgotthárdi önkormányzat is támogatta. 1996-ban a gázfűtésre való áttérés, 1998-ban pedig a belső korszerűsítés finanszírozásához járult hozzá. Az ország más vidékeiről, Európa különböző országaiból és a tengerentúlról idelátogatók továbbra is a város „gyöngyszemének” nevezhetik a Stájer-házban lévő múzeumot és annak kiállításait. *Megnyitása óta Magyarországon 105 településéről, Európában 18 országból, valamint Algériából, Ausztráliából, Kanadából, Kínából, Amerikából és Izraelből is érkeztek látogatók a múzeumba.*

A következő években a városi önkormányzat anyagi támogatásával és pályázatok révén, valamint a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága szakmai segítségével szeretnénk a múzeum telkén felállítani egy kovács- és egy kádárműhelyt. A szomszédságban található Kaszagyár területén pedig a 2002-ben századik születésnapját ünneplő munkagépet – a farkaskalapácsot szeretnénk bemutatni. Az egyetlen még élő szakmunkás, aki a kaszaszelető működését ismeri, szlovén nemzetiségű.

A Magyarországi Szlovének Szövetsége és az Országos Szlovén Kisebbségi Önkormányzat támogatásával minden szlovén településen egy kis kamara-kiállításban kívánjuk bemutatni a falu történeti és néprajzi jellegzetességeit. Felsőszölnökön és Apátistvánfalván az általános iskolában látható egy kis kiállítás a farsangi és egyéb ünnepekhez kötődő alakoskodásról. Felsőszölnökön, a Pável Múzeum a régi paplakban rendezett egy egyháztörténeti állandó kiállítást, amely a vidék szlovén lelkészeinek állít emléket.

Kozár Mária